

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO
ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI
PODSEKRETARZ STANU
Magdalena MŁOCHOWSKA

BM-ZPO-0724-2227/2012.JM

Warszawa, dnia 4 stycznia 2013 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 08.01.2013 r.
nr. 102 podpis. M. Patec

SECRETARIA T
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 8.01.13
nr. 158 podpis. [signature]

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na przesłane przez Pana Adama Jassera, Podsekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, przy piśmie z dnia 21 listopada 2012 r. (sygn. DSPA-4813-814-(1)/12), oświadczenie złożone przez Senatora RP Pana Grzegorza Wojciechowskiego wspólnie z innymi Senatorami podczas 20. posiedzenia Senatu RP w dniu 9 listopada 2012 r. w sprawie *symboli na korespondencji urzędowej* (sygn. BPS/043-20-831/12), uprzejmie informuję, co następuje.

Na wstępie należy zauważyć, że zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. *o odznakach i mundurach* (Dz. U. Nr 31, poz. 130, z późn. zm.) jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać, w drodze uchwały organu stanowiącego, własne herby, flagi, emblematy oraz insygnia i inne symbole.

Praktyka stosowania herbów jednostek samorządu terytorialnego w korespondencji wynika zapewne z faktu, że jednostki samorządu terytorialnego były zobowiązane do umieszczania własnych herbów w nagłówkach pism przez przepisy instrukcji kancelaryjnej (dziś już nieobowiązującej) – odpowiednio przez §29 ust. 3 oraz §44 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych, ustalonej rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie *instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych* (Dz. U. Nr 112, poz. 1319, z późn. zm.), §29 ust. 3 oraz §45 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej dla organów powiatów, ustalonej rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie *instrukcji kancelaryjnej dla organów powiatu* (Dz. U. Nr 160, poz. 1074, z późn. zm.) oraz §29 ust. 3 oraz §45 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej dla organów samorządu województwa, ustalonej rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie *instrukcji kancelaryjnej dla organów samorządu województwa* (Dz. U. Nr 160, poz. 1073, z późn. zm.), zgodnie z którymi na blankietach korespondencyjnych stosowanych przez kierownika urzędu (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta), radę gminy i przewodniczącego rady gminy, starostę i radę powiatu oraz marszałka i przewodniczącego sejmiku województwa zamieszczać należało nad tekstem w lewym górnym rogu odpowiednio herb gminy, powiatu lub województwa.

Jakkolwiek wymienione wyżej rozporządzenia utraciły moc z dniem 1 stycznia 2011 r. na podstawie art. 15 ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. *o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 40, poz. 230), a obecnie obowiązująca instrukcja kancelaryjna nie reguluje kwestii wyglądu blankietów korespondencyjnych i obecności na nich herbu jednostek samorządu terytorialnego, to wydaje się, że przepisy prawa nie stoją na przeszkodzie by w korespondencji używać

symboli samorządowych, tym bardziej że istniejąca praktyka ich używania wynika wprost z obowiązujących jeszcze niedawno przepisów prawa.

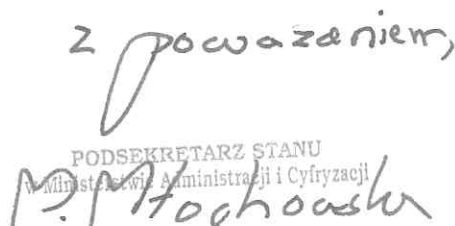
Za taką interpretacją świadczy także treść art. 16c ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (t.j.: Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000, z późn. zm.), regulującego kwestie pieczęci urzędowych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z którym urzędową pieczęcią gminy, powiatu, samorządu województwa lub związku jednostek samorządu terytorialnego może być również metalowa, tłoczona pieczęć okrągła zawierająca w otoku napis odpowiadający nazwie podmiotu uprawnionego do używania urzędowej pieczęci, która pośrodku, zamiast wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, zawiera odpowiednio herb gminy, powiatu lub województwa. Odcisk pieczęci z herbem nie może być jedynie umieszczany na dokumentach urzędowych w sprawach z zakresu administracji rządowej.

Niezależnie od powyższych argumentów o charakterze prawnym, należy także podkreślić, że używanie herbów samorządowych w korespondencji jest uzasadnione także i ze względów historycznych. Należy bowiem zauważyć, że herb miejski – czy pierwotnie tylko godło umieszczone na pieczęci – od czasów średniowiecza miało symbolizować wspólnotę mieszkańców miasta, określoną łacińskim słowem *communitas*, ale zarazem także jej samorząd kształtujący się w wyniku uzyskiwania od zwierzchnich władz feudalnych przywilejów lokacyjnych. Podobną genezę i funkcję herbów miejskich oraz herbów terytorialnych (wojewódzkich) obserwujemy na ziemiach polskich, z tym, że proces urbanizacji i przekraczania tzw. progu lokacyjnego był w stosunku do analogicznych procesów w Europie Zachodniej znacznie opóźniony. Wzory ustrojowe dla miast kształtujących się na ziemiach polskich przenoszone były z takich ośrodków niemieckich jak Lubeka (w miastach nadbałtyckich) i Magdeburg. W konsekwencji kształtowania się organów samorządu miast lokowanych na prawie niemieckim, początkowo urzędu wójta i ławy miejskiej, z czasem rady miejskiej z burmistrzem na czele, zaistniała potrzeba wystawiania określonych dokumentów. Powstawały więc kancelarie organów samorządowych miasta, a dla uwierzytelniania dokumentów należało wykonać stosowne pieczęcie. Dlatego też wzorem używających uprzednio już pieczęci feudałów i instytucji (przede wszystkim kościelnych), obok napisu umieszczonego w otoku przyjmowano wyobrażenie napieczętne – w formie godła mającego symbolizować wspólnotę miejską. Tradycyjnie w polskiej literaturze sfragistyczno-heraldycznej przyjmowano, że herb miasta powstawał równocześnie z jego lokacją, lub nieco później, co poświadcza godło umieszczone na najdawniejszych pieczęciach. Pogląd ten w XX wieku ugruntował Marian Gumowski traktując wyobrażenie napieczętne i herb jako zjawisko tożsame.

Powyższe świadczyć może, że istnienie znaków samorządowych i ich używanie do celów urzędowych i kancelaryjnych jest trwale zakorzenione zarówno w polskiej tradycji historycznej, jak i w obecnym systemie prawa.

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Z poważaniem,

PODSEKRETARZ STANU
Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji
Magdalena MŁOCHOWSKA